

NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

MASHINASOZLIK TEKNOLOGIYASI fanining

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	700000	- Muhandislik, ishllov berish va qurilish sohalari
Ta'lim sohasi:	720 000	- Ishlab chiqarish va ishllov berish sohalari
Ta'lim yo'nalishi:	60720600	- Materialshunoslik va yangi materiallar texnologiyasi (tarmoqlar bo'yicha)

*ZM T
Nam. 7 ed.*

Namangan – 2024 y.

Fan/modul kodи	O'qув ўли	Semestr (Jар)	ECTS - Kreditlar
MT24(5)09	2024-2025	4, 5	9
Fan/modul turi	Ta'lim tili	Xaftadagi dars soatları	6
Tanlov	O'zbek		
Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)
1.	Mashinasozlik texnologiyasi	120 (60m/46a/14t)	150 270

1. Fanning mazmuni
Fanni o'qitishdan maqsad - Davlat ta'lim standartlari talablariga muvofiq talabalarga zamонави машиналарни прогрессив технологик жарayонларини yaratish bo'yicha yo'nalish profiliga mos, ta'lim standartida talab qilingan bilimlar, ko'nikmlar va tajribalar darajasini ta'minlashdan iborat.
Fanning vazifalari - talabalarga mashina detallarining elementar sirtlariga mechanik ishlov berish usullarini; texnologik jihozlar, asbob-uskunlamlari tanlashni; texnologik operatsiya va o'tishlarning variantlarini tahli qilishni; tipaviv texnologik жарыонларни тузизни, guruixli ishlov berish texnologiyasini loyihalash usullarini o'rganishdan iborat.
 Yuqoridaq maqsad va vazifalar "Mashinasozlik texnologiyasi" fanining asosiy mazmunitini begilaydi.

II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)

II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu. Fanning tarixi, mazmuni, maqsadi va vazifalari. Mashinasozlik tarmog'ining xalq xo'jaligidagi axamiyati
 Mashinasozlik sanoati to'g'risida tushunchalar. Fanning tarixi, mazmuni, maqsadi va vazifalari. Mashinasozlikning xalq xo'jaligida tuigan o'mi. Mamlakat iqtisodiyotining tarmoqlarini samarali rivojlantirishda mashinasozlik sanoatining roli. O'zbekistonda mashinasozlik sanoatining rivojanish istiqbollari.

2-mavzu. Mashinasozlikda ishlab chiqarish ob'ekti. Mashinalar va mashinalar ishlab chiqarish
 Mashinalar va ularning vazifasiga ko'ra turlari. Mashinalarning tuzilishi va ularning vazifalari. Mashinasozlik mahsulotlari va ularning turlari. Detal va yig'ma birlik (uzel). Mashinalar puxtaligi.

3-mavzu. Mashinasozlikda ishlab chiqarishni texnologik tayyororganligi
 Ishlab chiqarish jarayoni to'g'risida tushuncha. Ishlab chiqarishni konstruktiorlik, texnologik tayyorlarligi va kalendar rejalashtrish. Mexanik (kesib) ishlov berish texnologik jarayoni. Ishlab chiqarish turlari. Teshiklarga qo'yildigian texnik talablar.

chiqarish turlari va ularning taysiflari. Ishlab chiqarish turini aniqlash va operatsiyalarga birikirish koefisiyent. Ishlab chiqarish turlarining texnologik jarayon tarkibiga ta'siri	4-mavzu. Mashinalar detallari va ularni tayorlash to'g'risida tushunchalar Mashina detallari to'g'risida tushuncha. Mashina detallari konstruktisyaları. Texnologik va konstruktiorlik hujjatlar. Detal chizmasi va uni tahli qilish. Detal anqliqiga qo'yilgan texnik talablar. Mashina detallarida uchraydigan turli ko'rinishdagi sirtlar.
	5-mavzu. Mashinasozlik materiallari va ularning qo'llanilishi Mashinasozlikda materiallarr va ularning turlari. Po'lal, cho'yan va rangli materiallar. Materiallarning mexanik xususiyatlari. Asbobsozlik materiallari. Detal konstruktisyasini loyihalashda material tanlash.
	6-mavzu. Mashinasozlikda zagotovkalar va ularni ishlab chiqarish Zagotovka to'g'risida tushuncha. Zagotovkalar turlari va ularni tayorlash usullari. Prokat, quyma va deformatsiyalab tayorlangan zagotovkalar. Zagotovkalarqa qo'yiladigan talablar.
	7-mavzu. Mashina detallarini tayorlashda kesib ishlov berish Metallarga kesib ishlov berish to'g'risida tushunchalar. Mashinalarni tayorlashda kesib ishlov berishning ahamiyati. Ishlab chiqarish turlarining kesib ishlov berish turiga ta'siri.
	8-mavzu. Metallarga kesib ishlov berish turlari Tig'li asboblar bilan kesib ishlov berish. Metal qirqish dastgohlari va ularning turlari. Yo'nish, yo'nib kengaytirish, parmalash, randalash va frezalash. Kesib ishlov berish turini tanlash.
	9-mavzu. Detallarning tashqi tsilindrik sirttariqa ishlov berish Aylanuvchi jism turidagi detallar klassifikatsiyasi va ularga ishlov berish turlari. Tokarlik ko'p keskichli, tokarlik-revolver va tokarlik nusxakash moslamali dastgohlarda aylanma sirtlarga ishlov berish. Nusxakash moslamalar va ularning qo'llanilishi. Detallarga tokarlik-revolver avtomatlarda ishlov berish
	10-mavzu. Tashqi tsilindrismon sirttarga toza pardozlab ishlov berish turlari va usullari Tashqi tsilindrismon sirttarga toza pardozlab ishlov berish usullari va turlari. Yupqa (olmosli) yo'nish, jilvirlash, superfinishlash, jilotash, nakanlash.
	11-mavzu. Detallarning ichki tsilindrik sirt (teshik)lariga ishlov berish Teshiklarga ishlov berish turlari. Teshiklarga qo'yildigian texnik talablar.

Teshiklarga tig'li asboblar bilan ishlov berish. Teshiklarni zenkerlash, razverkalash va yo'nib kengaytirish. Teshiklar tizimi (bir nechta teshiklar)ga ishlov berish.

12-mavzu. Teshiklarga abraziv asboblar bilan ishlov berish

Teshiklarni jilvirlash. Planetar va markazsiz jilvirlash. Teshiklarni xoninglash. Teshiklarga plastik deformatsiyalab ishlov berish. Teshiklarga har xil toza pardozlab ishlov berishni qo'llash. Kichik diametragedi teshiklarni hosil qilish usullari.

13-mavzu. Detallarning rezbalni sirttariga ishlov berish

Rezbalarning turlari va rezba kesuvchi asboblar. Rezbalarни keskich va grebenkalar bilan kesish. Rezbalarни frezalash. Rezbalarни nakatlash. Ko'p kimili rezbalarни kesish. Rezbalarниplashkalar bilan kesish. Ichki rezbalarni metchiklar bilan kesish. Rezbalarни jilvirlash. Rezbalarни nazorat qilish

14-mavzu. Detallarning tekis (yassi) sirttariga ishlov berish

Tekis sirttarga tig'li asboblar bilan ishlov berish. Randalab, frezalab va sidirib ishlov berish. Tekis sirttarga pardozlab ishlov berish. Tekis sirttarni jilvirlash. Tekis sirttarni abrazivlar va shabrlash bilan pardozlash.

15-mavzu. Detallarning shakldor sirttari va turlari

Mashina detallarida uchraydigan shakldor sirttar to'g'risida tushunchalar. Shakldor sirttarga ishlov berish usullari. Shakldor sirttarga ishlov berishda qo'llaniladigan texnologik vositalar.

16-mavzu. Detallarning shakldor sirttariga ishlov berish

Shakldor sirttarga ishlov berish usulini tanlash. Shakldor sirttarga yo'nib, frezalab, randalab va sidirib ishlov berish. Shakldor sirttarni musvakash yordamida yo'nish. Shakldor keskichlilar yordamida ishlov berish. SHakldor sirttarga pardozlab ishlov berish.

17-mavzu. Detallarning tishli sirttariga ishlov berish

Tishli g'ildiraklar, ularning konstruktsiyalari. Silindrik tishli g'ildiraklarning tishlarini diskli va barmoqli frezalar bilan nusxa ko'chirish usulida kesish. Tishli g'ildiraklarning tishlarini dumalashish usulida kesish. Silindrik tishli g'ildiraklar tishlarini tish yo'nish usulida kesish. Chervyakli g'ildirak va chervyakarni tayyorlash. Tishli g'ildiraklar tishlarini sidirish.

18-mavzu. Konussimon tishli g'ildiraklar tishlarini kesish

Konussimon tishlarni diskli modulli frezalar bilan kesish. Tishlarni plastik deformatsiyalash usulida kesish. Tishli g'ildiraklar tishlarini naktlash. Tishlarni

pardozlash usullari. Tishlarni jilvirlash, shevinglash. Tishli g'ildiraklar tishlariga ishlov berishni nazorat qilish.

19-mavzu. Detallarning shponka ariqchalarini va shllitsali sirttariga ishlov berish

Shponka ariqchalarini turlari. Shponka ariqchalariga ishlov berish usullari. SHllitsalar va ularning turlari. Tashqi va ichki shllitsalarga ishlov berish. Shllitsalarni frezalash, sidirish. Shllitsalarga pardozlab ishlov berish. Jilvirlash, nakatlash. Randalash va sidirish. SHllitsali teshiklarga ishlov berish.

20-mavzu. Detallarning tashqi va ichki tsilindrsimon sirttariga kompleks ishlov berish

Tokarlik-revolver dastgohlarida detallar sirttariga kompleks ishlov berish texnologik jarayonlari. Tokarlik yarim avtomatharida detallar sirttariga kompleks ishlov berish texnologik jarayonlari. Tokarlik avtomatlarda detallar sirttariga kompleks ishlov berish texnologik jarayonlari.

21-mavzu. Mekanik ishlov berish texnologik jarayonlarni loyihalashning asosiy printsiplari

Mekanik ishlov berish texnologik jarayonlarni loyihalash tamoyillari. Mekanik ishlov berish ketma-ketligini tayinlash. Texnologik operatsiyalarni kontsentratsiyalash va differentsiyalash tamoyillari. Texnologik jihozlarni tanlash. Kesuvchi asbobni tanlash. O'ichov asbobini tanlash. Dastgoh moslamasini tanlash. Kesish rejimlarini hisoblash va dastgoh modeliga aniqlik kirtish.

22-mavzu. Texnologik jarayonlarni ishlab chiqish

Texnologik jarayonni ishlab chiqishga ta'sir etuvchi asosiy omillar. Mekanik ishlov berish texnologik jarayonini ishlab chiqish uchun boshlang'ich ma'lumotlar. Ishlab chiqarish turlarining texnologik jarayon tarkibi ta'siri.

23-mavzu. Mekanik ishlov berish texnologik jarayonlarning hujjatlashtirish

Texnologik jarayonlar hujjatdarining turlari. Marshrutli, operatsion kartalar va eskitilar kartasi. Kartalarni rasmiylashtirish tartiblari.

22-mavzu. Vallarga ishlov berishning tipaviy texnologik jarayonlari

Vallarning vazifalari, konstruktiv shakllari va ularning materiallari. Vallarning zagofovkalari va ularning tayyorlash usullari. Vallarning aniqligiga qo'yiladiqan texnik talablar.

23-mavzu. Vallarni ishlab chiqarish texnologiyalari
Pog'onali valga ishlav berish texnologik marshrutini ishlab chiqish. Valni asosiy bazalash sxenalarini ishlab chiqish. Texnologik jihozlarni tanlash. Moslama, kesuvchi va o'chov asboblarini tanlash. Valni nazorat qilish.

24-mavzu. Korpus detallariga ishlav berish texnologik jarayonlari
Korpus detallarining turlari, konstruktiv shakkari va ularning materiallari. Korpus detallarining tayyorlash aniqligiga qo'yildigan asosiy texnik talablar va zagotovkalarini olish usullari. Korpus detallarini bazalashning asosiy sxemalari. Korpus sirtlariiga ishlav berish usullari.

25-mavzu. Korpus detallariga ishlav berishning umumiy texnologik marshruti

Korpus detallariga umumiy ishlav berish texnologik marshruti. Ishlov berishda qo'llaniluvchi dastgoh, moslama, kesuvchi va nazorat qilish asbobları. Tokarlilik dastgohi staminasiga ishlav berishning namunaviy texnologik jarayoni.

26-mavzu. Tishli g'ildirakdarga ishlav berishning texnologik jarayonlari

Tishli g'ildirak tavfsifi. Tishli g'ildiraklar aniqligiga qo'yildigan texnik talablar. Tishli g'ildiraklar materiallari va zagotovkalarini olish usullari. Asosiy bazalash sxemalari. Tishli g'ildiraklar tishlarini kesishning nusxa ko'chirish va dolbyaklash usullari.

27-mavzu. Tishli g'ildiraklar tayyorlashning tipaviy marshruti

Tishli g'ildiraklarga ishlav berishning texnologik jarayonlarini loyihalash tartiblari. Ishlov berish ketma-ketligini tuzish. Dastgohlar va boshqa jihozlarni tanlash. Kesish rejimlari va ulami hisoblash. Tishli g'ildiraklami nazorat qilish usullari va vositalari.

28-mavzu. Tirsakli vallarga ishlav berish texnologik jarayonlari

Tirsakli vallarning xizmat vazifalari, ularni tayyorlash bo'yicha texnik talablar. Tirsakli val materiali va zagotovkalar. Tirsakli valga ishlav berishning texnologik marshruti. Tirsakli vallarni nazorat qilish

29-mavzu. Shatunlarga ishlav berish texnologik jarayonlari

Shatunlarning xizmat vazifalari, ularni tayyorlash bo'yicha texnik talablar. Shatunlarni tayyorlashda qo'llaniladigan materiallar va zagotovkalar. Mexanik ishlav berish jarayoni ketma-ketligi va bajarish taribi. Shatunlarni nazorat qilish

30-mavzu. Mashinasozlikda zamонавиy information texnologiyalar

Mashinasozlikda kompyuter texnologiyalarining qo'llanilishi. Ishlab chiqarishda koompyuter dasturlari. Ishlab chiqarishni konstrukturlik tayyorgarligi uchun koompyuter dasturlari. Kompyuterda loyihalashning CAD dasturlari.

II. Amaliy mashg'ulotlari bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlar uchun qo'yidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Ishlab chiqarish va texnologik jarayonlar
2. Texnologik operatsiyalar nomini va mazmunitini aniq ifoda qilish
3. Mekanika sexi uchastkasida ishlab chiqarish turini o'matish
5. Tashqi aylamma sirtlarga turli usullarda ishlav berishda aniqlikni ta'minlash
6. Detalga ishlav berishda uning sirtlarini o'zaro joylashishi
8. Detalga qo'yilgan texnik talablarini hisobga olgan holda texnologik bazani tanlash
9. Dastlabki zagotovka texnologiyabopligrini yaxshilash yo'llari
10. Detallar va ular elementlарining texnologiyabopligrini yaxshilash
11. Prokatdan tayyorlangan valga ishlav berishda oralig' qo'yimlarni tanlash va oraliq o'lchamlarni hisoblash
12. Tokarlilik operatsiyasini loyihalashda texnologik asbob-uskunalarni tanlash va operation kartani rasmiylashtirish
13. Zagotovka olish usulini tanlashni o'r ganish
14. Texnologik o'lchamlarni hisoblash
15. Texnologik va operatsion xaritalarni rasmiylashtirishni o'r ganish
16. Detallar chizmalarini taxlil qilishni o'r ganish
17. Detal zagotovkalarini loyihalash
18. Aylanuvchi jism ko'rinishidagi detallarga tokarlik dastgohlarida ishlav berish
19. Ichki tsilindrsimon detallarga tig'li asboblarda ishlav berish
20. Tekis sirtlarga randalab va frezalab ishlav berish
21. Detallarning shakldor sirtlariga ishlav berish usullari
22. Detallarning tishli sirtlariga ishlav berish usullari
23. Detallarning shponka ariqchalarini va shitsali sirtlariga ishlav berish
- Amaliy mashg'ulotlar kerakli uskunalar bilan jijozaongan auditoriyada bir akademik guruha bir professor-o'qituvchi tonomidan o'tkazilishi zarur. Mashg'ulotlar faol va interaktiv usullar yordamida o'ttilishi, mos ravishda munosib pedagogik va axborot texnologiyalar qo'llanilishi maqsadga muvofiq.

III. Laboratoriya mashg'ulotlari va ularning nomlanishi Laboratoriya ishlari uchun qo'yidagi mavzular tavsya etiladi:	1. Texnologik jarayon strukturasini o'rganish 2. Texnologik tizim bikrígini to'g'ris va teskari surish usuli bilan aniqlash 3. Kesish tezligi va surishning yuzaga g'adir-budirligiga ta'sirini aniqlash 4. Texnologik operatsiyalarni bajarishda donaboy vaqt mayorini aniqlash 5. Qarama-qarshi va yo'laki frezalashda yuzaga g'adir-budirligini aniqlash 6. Vahni prizmada bazalashda sodir bo'ladigan xatoliklar tahili
IV. Kurs loyihasi bo'yicha ko'rsatma va talablar Kurs loyihasining maqsadi - talabalarni mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlanitirish, olgan nazarliy bilimlarini qo'llashda amaliy ko'nikmalar hosil qilish, bevosita ishlab chiqarishdagi real sharoitlarga mos texnik echiimlar qabul qilishda ijodiy yondoshish, ko'nikmalar hosil qilish, zamonaviy texnika va texnologiyalarni qo'llash ko'nikmalarini hosil qilishdir. Kurs loyihasining mavzulari bevosita ishlab chiqarish korxonalarini texnologik jarayonlariga bog'iq holda, aniq bir ishlab chiqarish sharoiti uchun belgilanadi. Kurs loyihasining mavzulari umumiy talabalar sonidan 20-30% ko'proq oldindan tayyorlanadi. Har bir talabaga shaxsyl topshiriq beriladi. Kurs loyihasining ob'ekti safatida berilgan detal yuzalariga ishlov berish sxemalarini va stanokning strukturaviy sxemalarni ishlab chiqish, stanoklarning tipaviy detallarga ishlov berish marshrutini va qirqish rejimlarini tanlash, ishlov berishdagi assosiy texnik xarakteristikalarini aniqlash, stanokning assosiy uzellarini va stanoklarning komponovkasini tanlash hamda stanokning umumiy ko'rinishini ishlab chiqish masalalari xizmat qiladi. Aniq bir ishlab chiqarish sharoiti uchun mos keluvchi stanok turi texnik va texnologik asoslangan holda tanlanadi, hisoblanadi, hisoblanadi va texnik-ijtisodiy baxolananadi. Kurs loyihasining hisobi - grafik ishlarini zamonaviy kompyuter dasturlarida bajarish tavsya etiladi. Kurs loyihasining grafik qismi 2 ta A1 formatidagi chizmadan iborat bo'llib, 1-chizma stanokda detallarga ishlov berish sxemalari, texnologik esklizlari va stanokning strukturaviy sxemasi, 2-chizma qabul qilingan stanokning umumiy ko'rinishi, surish va tezliklar grafigi yoki detalga ishlov berishda qo'llanilgan dastgoh moslamasining umumiy ko'rinishi chizmalaridan tashkil topadi. Hisobiy tushuntirish yozuvni A4 formatidagi 25-30 betdan iborat bo'llishi mumkin. Kurs loyihasining topshiriqlari kafedrada ko'rib chiqiladi va tasdiqlanadi. 1. Yillik ishlab chiqarish hajmi 48000 dona bo'lgan "Planes" detaliga mexanik ishlov berish uchun texnologik jarayon loyihalash 2. Yillik ishlab chiqarish hajmi 35000 dona bo'lgan "Qopqoq" detaliga mexanik ishlov berish uchun texnologik jarayon loyihalash 3. Yillik ishlab chiqarish hajmi 28000 dona bo'lgan "Kronshteyn" detaliga	

III. Laboratoriya mashg'ulotlari va ularning nomlanishi Laboratoriya ishlari uchun qo'yidagi mavzular tavsya etiladi:	1. Texnologik jarayon strukturasini o'rganish 2. Texnologik tizim bikrígini to'g'ris va teskari surish usuli bilan aniqlash 3. Kesish tezligi va surishning yuzaga g'adir-budirligiga ta'sirini aniqlash 4. Texnologik operatsiyalarni bajarishda donaboy vaqt mayorini aniqlash 5. Qarama-qarshi va yo'laki frezalashda yuzaga g'adir-budirligini aniqlash 6. Vahni prizmada bazalashda sodir bo'ladigan xatoliklar tahili Kurs loyihasi ob'ekti safatida berilgan detal yuzalariga mexanik ishlov berish marshrut texnologik jarayoni, operatsiyalar tarkibini ishlab chiqish, stanoklarning tipaviy detallarga ishlov berish marshrutini va qirqish rejimlarini tanlash, ishlov berishdagi assosiy texnik xarakteristikalarini aniqlash, qo'yimni hisoblash masalalari xizmat qiladi. Aniq bir detalga ishlov berish uchun mos stanok turi texnik va texnologik asoslangan holat tanlanadi, hisoblanadi va texnik-ijtisodiy baholanadi. Masalan, berilgan detal (o'q, vitulka, val, qopqoq, stakan va xok.) larga mexanik ishlov berish texnologik jarayonlarini ishlab chiqish. V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsya etiladigan topshiriqlar: 1. Tashqi tsilindrsimon sirtlarga tokarlik nusxa ko'chirish dastgochlarda ishlov berish 2. Yo'nib kengaytirish dastgochlarda teshiklarga ishlov berish 3. Konussimon ichki sirtharni hosil qilish usullari 4. Teshiklarga sidirib ishlov berish usullari 5. Chervyakli frezalar bilan tishlarni kesish usulli 6. Konussimon tishli g'ildiraklar tishlarini kesish 7. Tishli g'ildiraklar tishlarini pardozlab ishlov berish usullari 8. Tishli g'ildiraklar tishlarini shevng'lash 9. Tishli g'ildirak tishlarini nazorat qilish usullari 10. Shlitsali tishlarni hosil qilish yo'llari 11. Vallarning markazlovchi teshiklarini hosil qilish yo'llari 12. Vallar o'chamlarini nazorat qilish 13. Korpus detallaringa ishlov berish aniqligini ta'minlashda bazalashning roli 14. Korpus detallar aniqligini nazorat qilish usullari 15. Tirsakli val zagotovkalarini tayyorlash usullari 16. Tirsakli val bo'yinlariga ishlov berish usullari 17. Tirsakli val o'chamlarini nazorat qilish usullari 18. Shatunlar materiali va zagotovkalarini olish usullari 19. Porshenlar materiali va zagotovkalarini olish usullari 20. Detallar yuzalariga ishlov berishning zamonaviy usullari 21. Podshipniklar uzellarini yig'ish texnologiyalari 22. Yig'ishning texnologik sxemasini ishlab chiqish 23. Yig'ish ishlarida qo'llaniladigan transportlash mexanizmlari 24. Mashinasozlikda avtomatik liniyalari VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - fanning asosiy nazariv qonuniyatlari; - zamonaviy jihozlar, moslamalar,
III. Laboratoriya mashg'ulotlari va ularning nomlanishi Laboratoriya ishlari uchun qo'yidagi mavzular tavsya etiladi:	1. Texnologik jarayon strukturasini o'rganish 2. Texnologik tizim bikrígini to'g'ris va teskari surish usuli bilan aniqlash 3. Kesish tezligi va surishning yuzaga g'adir-budirligiga ta'sirini aniqlash 4. Texnologik operatsiyalarni bajarishda donaboy vaqt mayorini aniqlash 5. Qarama-qarshi va yo'laki frezalashda yuzaga g'adir-budirligini aniqlash 6. Vahni prizmada bazalashda sodir bo'ladigan xatoliklar tahili Kurs loyihasi ob'ekti safatida berilgan detal yuzalariga mexanik ishlov berish marshrut texnologik jarayoni, operatsiyalar tarkibini ishlab chiqish, stanoklarning tipaviy detallarga ishlov berish marshrutini va qirqish rejimlarini tanlash, ishlov berishdagi assosiy texnik xarakteristikalarini aniqlash, qo'yimni hisoblash masalalari xizmat qiladi. Aniq bir detalga ishlov berish uchun mos stanok turi texnik va texnologik asoslangan holat tanlanadi, hisoblanadi va texnik-ijtisodiy baholanadi. Masalan, berilgan detal (o'q, vitulka, val, qopqoq, stakan va xok.) larga mexanik ishlov berish texnologik jarayonlarini ishlab chiqish. V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar Mustaqil ta'lim uchun tavsya etiladigan topshiriqlar: 1. Tashqi tsilindrsimon sirtlarga tokarlik nusxa ko'chirish dastgochlarda ishlov berish 2. Yo'nib kengaytirish dastgochlarda teshiklarga ishlov berish 3. Konussimon ichki sirtharni hosil qilish usullari 4. Teshiklarga sidirib ishlov berish usullari 5. Chervyakli frezalar bilan tishlarni kesish usulli 6. Konussimon tishli g'ildiraklar tishlarini kesish 7. Tishli g'ildiraklar tishlarini pardozlab ishlov berish usullari 8. Tishli g'ildiraklar tishlarini shevng'lash 9. Tishli g'ildirak tishlarini nazorat qilish usullari 10. Shlitsali tishlarni hosil qilish yo'llari 11. Vallarning markazlovchi teshiklarini hosil qilish yo'llari 12. Vallar o'chamlarini nazorat qilish 13. Korpus detallaringa ishlov berish aniqligini ta'minlashda bazalashning roli 14. Korpus detallar aniqligini nazorat qilish usullari 15. Tirsakli val zagotovkalarini tayyorlash usullari 16. Tirsakli val bo'yinlariga ishlov berish usullari 17. Tirsakli val o'chamlarini nazorat qilish usullari 18. Shatunlar materiali va zagotovkalarini olish usullari 19. Porshenlar materiali va zagotovkalarini olish usullari 20. Detallar yuzalariga ishlov berishning zamonaviy usullari 21. Podshipniklar uzellarini yig'ish texnologiyalari 22. Yig'ishning texnologik sxemasini ishlab chiqish 23. Yig'ish ishlarida qo'llaniladigan transportlash mexanizmlari 24. Mashinasozlikda avtomatik liniyalari VI. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalar) Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: - fanning asosiy nazariv qonuniyatlari; - zamonaviy jihozlar, moslamalar,

keskich va asboblarning mexanik ishlov berish texnologiyalaridagi axaniyati; texnologik jarayonlarni mechanizatsiyalash va avtomatlashtirish va qator boshqa qonuniyatlanmi talabalari tomonidan o'zlashtirilishi lozim; - xar xil detallarning sirlariga mexanik ishlov berishda tegishli aniqlik loyiylahash usullarini bilishi zarur; - texnologik jarayonlar marshrutlarini tuzish; texnologik operatsiyalar uchun jihozlat, mostlamalar, keskich va nazorat asboblarini tanlashni asoslay olish va ulardan foydalana olish ko'nkmalariga ega bo'lishlari kerak; - texnologik jarayonlar operatsiyalarini tanqidi taxkil qilish, uning umumdarligi va samaradorligini aniqlay olish, qiyosiy taqoslash asosida optimal variantlarini ishlab chiqish malakalariga ega bo'lishi kerak.	4. VII. Ta'slim texnologiyalari va metodlari: - Ma'ruzalar; - Amaliy va laboratoriya ishlarini bajarish va xulosalash - interfaol keys-stadilar; - seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); - guruhlarda ishlash; - taqdimotlarni qilish; - individual loyiylar; - jamoa bo'sib ishlash va ximoya qilish uchun loyiylar.	5. VIII. Kreditarni olish uchun talablar: Fanga oid nazariy va ustubiy tushunchalarini to'la o'zashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish, amaliy va laboratoriya ishlarini mustaqil bajarib uni himoya qilish, nazorat uchun berilgan vazifa va topshirqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo'yicha test topshrish.
		FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RUYXATI: Asosiy adabiyotlar 7. “<u> </u>, <u> </u> 2024 yildagi № <u> </u> - sonli bayoni bilan tasdiqlangan. Fan/modul uchun mas'ul: 8. Haydarov A.Q. – NamMQI, “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi dotsenti Isroillov N. – NamMQI, “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi stajyor-o'qituvchisi Taqrizchilar: 9. Abdullaev K.X. – NamMQI, “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi dotsenti, t.f.n. Akbarov X. – Andijon mashinasozlik instituti “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi mudiri, t.f.n., dotsent 1) Haydarov A.Q. Mashinasozlik texnologiyasi (maxsus kurs). OTM lar uchun darslik. -Tashkent, Fan va texnologiyalar nashriyoti. 2020 y.-274 b. 2) Xai'darov A.K, Rustamov R.M. Texnologiya mashinostroeniya (spesialnyy kurs). Uchbnik dlya vuzov. - Tashkent, Izdatelstvo "Fan" pri Akademii nauk Ruz. 2022 g. -466 str. 3) Ivanov I.S. Texnologiya mashinostroeniya (produktivnost tipovых detalей машин). Uchbennoe posobie dlya Vuzov. - Moscow: INFRA-M, 2021. - 562 str. 4) Omirov A. Kayumov A. Mashinasozlik texnologiyasi.-T.: O'quv qo'llamma «O'zbekiston», 2003 y.- 382 b.

5) Technical books: Fundamentals of automation technology. F. Ebel, S. Idler, D. Scholz, R. Pittschellis, 2008 y. 6) Буринев В.М. и др. Технология машиностроения /Под ред. Дальского А.М. Т.2. – М.: МВТУ им.Н.Е.Баумана, 1998-2001. 7) Haydarov A.Q. Mashinasozlik texnologiyasi asoslari. OTM lar uchun darslik. -Tashkent, Fan va texnologiyalar nashriyoti. 2019 y.-284 b. 8) Эргашев Ш.Т., Хайдаров А.К. Основы технологии машиностроения. Учебник для вузов. - Ташкент, Издательство “Фан” при Академии наук РУз. 2022 г. -392 стр.	Qo'shimcha adabiyotlar 1. Пашкевич Н.Ф. и др.Технология машиностроения: учебное пособие/под ред. Пашкевича Н.Ф./ – Минск: Новое знание, 2008. - 478 стр. 2. Егоров М.Е., Дементьев В.И., Дмитриев В.Л. Технология машиностроения. -М.: МГИУ, 2006. -519 стр. 3. Лебедев В.А. и др. Технология машиностроения. Проектирование технологий изготавления изделий. -Ростов на Дону: Феникс, 2008. -361 стр.
	7. “<u> </u>, <u> </u> 2024 yildagi № <u> </u> - sonli bayoni bilan tasdiqlangan. 8. Haydarov A.Q. – NamMQI, “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi dotsenti Isroillov N. – NamMQI, “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi stajyor-o'qituvchisi 9. Abdullaev K.X. – NamMQI, “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi dotsenti, t.f.n. Akbarov X. – Andijon mashinasozlik instituti “Mashinasozlik texnologiyasi” kafedrasi mudiri, t.f.n., dotsent